

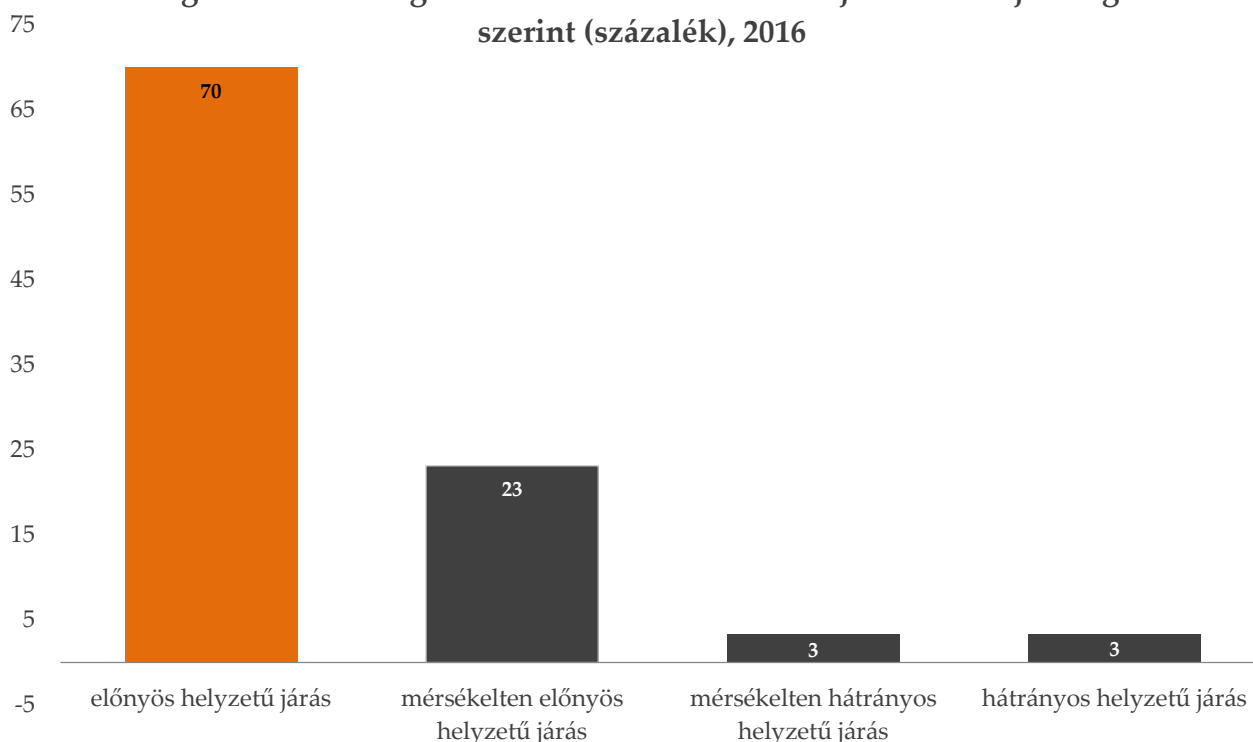
Hol szeretnék továbbtanulni? A legjobb hazai gimnáziumok diákjainak továbbtanulási tervei

A GVI elemzésében a legjobb hazai gimnáziumok diákjainak továbbtanulási terveit vizsgálja. Az eredmények szerint a tanulók döntő többsége szeretne továbbtanulni, mégpedig hazai felsőoktatási intézményben és csupán 7%-uk jelentkezik külföldre (is). A rendelkezésünkre álló statisztikai adatok szintén azt jelzik, hogy a magyar diákok nem vesznek részt nagy számban (hosszú távú) külföldi képzésekben, azonban számuk növekvő tendenciát mutat az utóbbi években.

Kutatásunk során harmincegy magyar állami gimnázium 714 végzős diákját kérdeztük meg továbbtanulási szándékaikról. A mintába bekerült – vagyis a kompetenciamérés alapján a legjobb hazai gimnáziumokba járó – tanulók többségének **apja felsőfokú végzettségű (56%)** és **magas munkaerőpiaci státuszú (65%)**. A tanulók több, mint

kétharmada (70%) **előnyös helyzetű járásból származik**, közel egynegyedük (23%) mérsékelten előnyös helyzetű járásból, és csupán 3%-3%-uk lakik mérsékelten hátrányos vagy hátrányos helyzetű régióban.

A gimnazisták megoszlása az állandó lakcímük járásának fejlettsége szerint (százalék), 2016

A legjobb hazai gimnáziumokba járó diákok jelentős **többsége** (91%, 647 fő) **szeretne továbbtanulni** az érettségi után. A felvételizők között a **gazdasági** és a **műszaki** pályák, valamint a **bölcsészettudományi** szakok a legnépszerűbbek. Idén a megkérdezettek többsége (42%) az első három jelentkezési helyen csak budapesti főiskolára vagy egyetemre jelentkezik, 31%-uk kizárólag vidéki felsőoktatási intézménybe felvételizik, míg 27%-uk fővárosi és vidéki intézménybe is beadja jelentkezését.

Eredményeink azt mutatják, hogy a legjobb hazai gimnáziumok tanulóinak mindössze **7%-a adja be jelentkezését külföldi felsőoktatási intézménybe** (is), ők jellemzően kimagasló tanulmányi

eredménnyel rendelkeznek, apjuk felsőfokú végzettségű, vezető beosztásban dolgozik vagy vállalkozó. Legtöbbjük tandíjmentes intézménybe felvételizik és sokan közülük hosszú távon szeretnének külföldön maradni. A legnépszerűbb célország az **Egyesült Királyság**.

Azt, hogy magyar hallgatók nem mennek nagy számban külföldi alap- vagy mesterképzésre alátámasztják a Eurostat adatai, illetve a német, az osztrák és az angliai egyetemek statisztikái is.

A Eurostat által közölt statisztikai adatok szerint **külföldi országokban BA és MA képzésén 2013-ban közel 7000, 2014-ben pedig nagyjából 6500 magyar diák vett részt**. A KSH adatai szerint 2013 és 2014 között 194 ezer és 216 ezer között mozgott

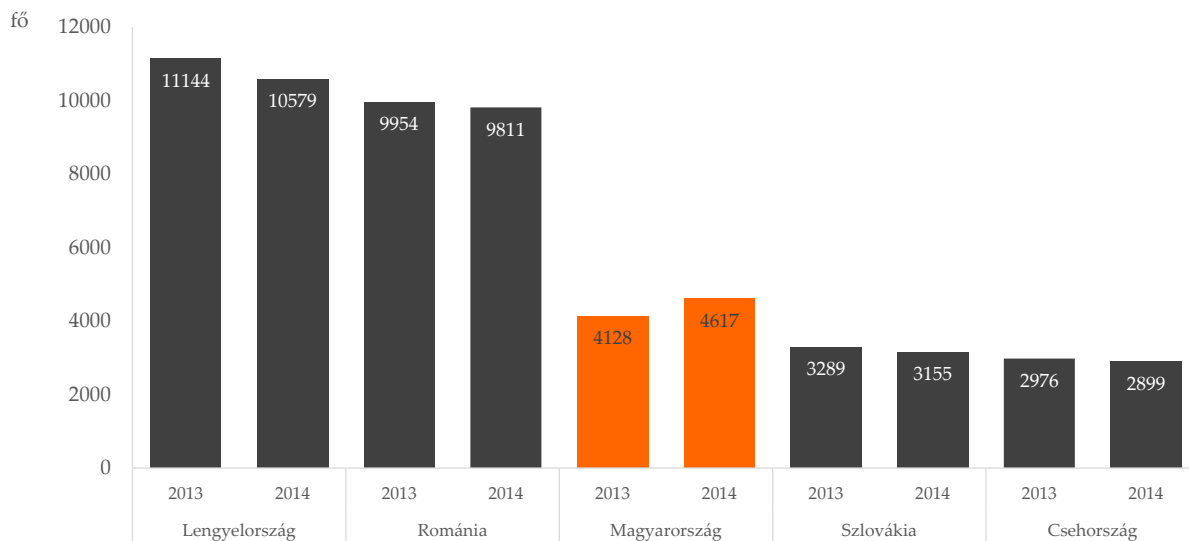
a magyar BA hallgatók száma, ez összevetve azzal, hogy 2013-ban nagyjából 3700 fő, 2014-ben pedig kb. 3000 fő tanult más országban, nem tűnik jelentős számnak. A Magyarországon tanuló MA hallgatók száma 2013 és 2014 között 37 ezer és 39 ezer fő között mozgott, ehhez viszonyítva az, hogy 2013-ban közel 4000, 2014-ben pedig nagyjából 2700 magyar diák tanult külföldön, már nem tűnik elhanyagolható számnak. Vagyis azt láthatjuk, hogy **az itthon tanuló diákok számához viszonyítva a BA szintjén nem sokan választják a külföldi képzéseket, azonban az MA szintjén már több diák dönt a hazai felsőoktatás elhagyása mellett.**

A magyar migránsok körében a három legnépszerűbb célország az **Egyesült Királyság, Németország és Ausztria.** Megnéztük, hogy e három célország esetében hogyan alakult a viseigrádi országokból és Romániából származó mobil hallgatók száma. A **legnagyobb számban** – kicsit több, mint 10 ezer fő

mindkét évben – a **lengyel diákok** tanulnak ezen országok valamelyikében. Őket követik a román diákok, akiknek a száma mindkét évben megközelítette a 10 ezer főt. A három országban tanuló **magyar diákok száma 2013-ban** nagyjából **4100 fő** volt, míg **2014-ben** kicsit több, mint **4600 fő**, a szlovák és a cseh diákok száma mindkét évben három ezer fő körül alakult.

A népességszámhoz viszonyítva a fenti adatok azt jelentik, hogy egymillió lakosra **Szlovákiában jut a legtöbb mobil hallgató** (2013: 608 fő, 2014: 583 fő), a következő Románia, ahol ugyanez az érték nagyjából 500 fő (2013: 497 fő, 2014: 492 fő) körül alakult mindkét évben. **Magyarországon egymillió lakosra vetítve 2013-ban 417, 2014-ben 467 mobil tanuló jut.** Csehország (2013: 283 fő, 2014: 276 fő) és Lengyelország (2013: 293 fő, 2014: 278 fő) zárja a sort, a két országban egyik évben sem érte el a 300 főt az egymillió lakosra jutó mobil diákok száma.

A visegrádi országokból és Romániából származó külföldi felsőoktatási intézményben (BA és MA képzésen) továbbtanuló diákok száma – célország: Egyesült Királyság, Ausztria és Németország (fő), 2013-2014

Forrás: Eurostat

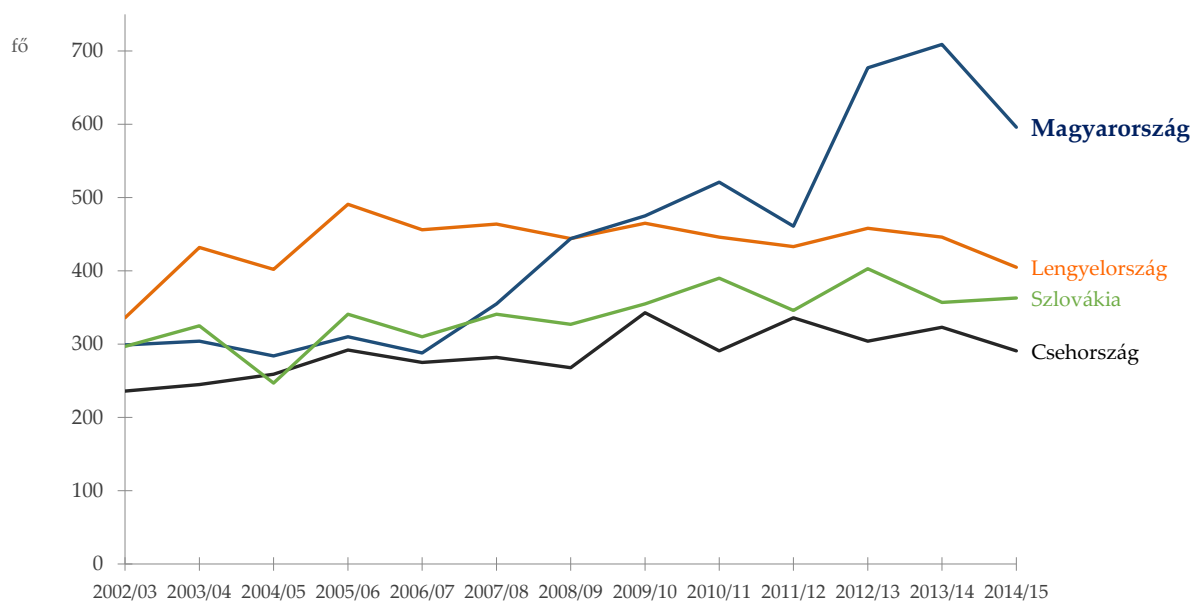
Megjegyzés: Az adatok az alábbi országokban tanuló EU-ból származó diákokra vonatkoznak: Németország, Ausztria, Egyesült Királyság

Az Egyesült Királyság, Ausztria és Németország esetében részletesebb statisztikai adatokkal is rendelkezünk. A **brit egyetemek** BA képzéseire **alacsony számban** kerülnek be **magyar** (2015: 515 fő), **szlovák** (2015: 370 fő) és **cseh** (2015: 570 fő) diákok, előbbiekhöz képest jelentősen több **lengyel** (2015: 1655 fő) tanulónak sikerül bejutni, a **legmagasabb** pedig a **román** (2015: 2450 fő) **diákok száma** 2010 óta minden évben.

Az osztrák oktatási minisztériumtól a visegrádi országokból származó, BA, MA vagy osztatlan képzésben résztvevő

diákokra vonatkozó adatokat kaptuk meg a 2002/2003-as tanév és a 2014/2015-ös tanév közötti időszakokra. Ezek szerint a 2009/2010-es tanév óta minden egyes évben a **visegrádi országok közül Magyarországról sikerült a legtöbb diáknak osztrák egyetemi képzésre bekerülnie**. A 2014/15-ös tanévben osztrák állami egyetem BA, MA vagy osztatlan képzését 596 magyar, 405 lengyel, 363 szlovák és csupán 291 cseh elsős diák kezdte meg.

Az osztrák állami egyetemek BA, MA, illetve osztatlan képzéseire felvételt nyert magyar, lengyel, szlovák és cseh diákok számának alakulása 2002 és 2015 között (fő)

Az adatok forrása: Bundesministerium für Wissenschaft, Forschung und Wirtschaft

A német egyetemek BA és az MA képzéseire felvételt nyert magyar mobil diákokra vonatkozó adataink a 2002 és 2014 közötti időszakot fedik le. Ezek szerint a **Németországba felvételt nyert BA képzésben részt vevő magyar hallgatók száma** 2005 óta, míg az MA képzésbe bekerülő hallgatók száma 2009 óta lassan, de **növekszik**. 2014-ben a BA képzésre 258 fő, az MA képzésre 175 fő került be.

Mindamellet, hogy jelenleg nem beszélhetünk a magyar diákok tömeges

továbbtanulási célú migrációjáról, figyelembe kell venni azt is, hogy a statisztikák szerint **növekvő tendenciát mutat a külföldön tanuló magyar hallgatók száma** az utóbbi években. A migráció pedig öngerjesztő folyamat, így nem kizárható az, hogy akár a közeljövőben jelentősen megnő a külföldi BA és MA képzésekben részt vevő magyar diákok száma.

A klímaváltozás várható gazdasági hatásai Magyarországon 2020-2040

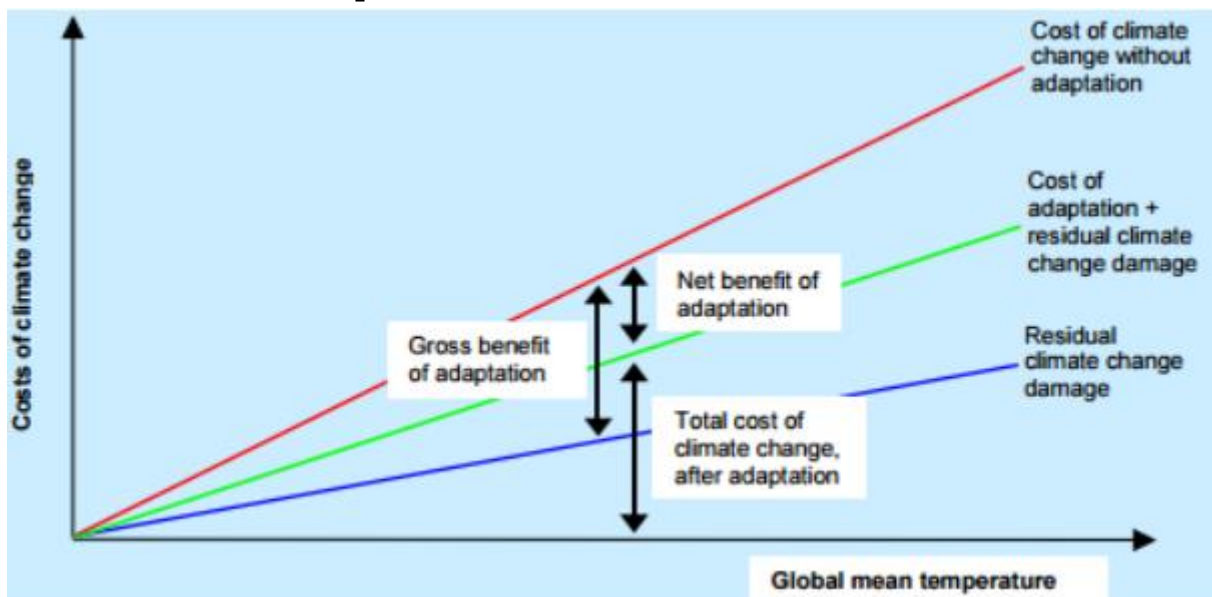
Az alábbi rövid elemzés a klímaváltozás szerteágazó gazdasági hatásait veszi sorra és az általános hatásokon túl a magyar gazdaságot várhatóan érintő hatások bemutatására összpontosít. Az emberi tevékenység, üvegházhatású gázok kibocsátása által, jelentős szerepet játszik a klímaváltozásban. Az éghajlatváltozás okozta káros hatások kiküszöbölése érdekében kétféle stratégiát követhetünk: alapvetően alkalmazkodást középpontba állítót (alkalmazkodási stratégia), vagy a klímaváltozás hatásait enyhíteni szándékozó lépésekre alapozót (enyhítő stratégia). A klímaváltozás társadalmi és gazdasági hatásait többtényezős, dinamikus és kölcsönösen összefüggő folyamatokat leíró matematikai-statisztikai modellekkel lehet vizsgálni.

A potyautas magatartás

A klímaváltozás mérséklése érdekében bevezetett intézkedések globális közjószágnak tekinthetők, és rájuk nézve fenn áll az ún. potyautas-jelenség. A potyautasként viselkedő gazdasági szereplők saját kibocsátásukkal hozzájárulnak az üvegházhatás erősödéséhez, valamint gátolják a klímaváltozást mérséklő

innovációk terén meghatározó jelentőségű kutatás-fejlesztési szektor fejlődését, miközben részesednek azoknak az erőfeszítéseknek a hasznaiból, amelyek az üvegházhatású gázok kibocsátásának mérséklésére irányulnak (például kisebb mértékű felmelegedés és ebből fakadó alacsonyabb kockázat).

Az alkalmazkodás szerepe elsőrendű a klímaváltozás okozta károk csökkentésében

Megjegyzés (az ábrán látható jelölések magyarul):

Tengelyek: A klímaváltozás költségei (függőleges), Globális átlaghőmérséklet (vízszintes)

Gross benefit of adaptation: Az alkalmazkodás bruttó haszna, Net benefit of adaptation: Az alkalmazkodás nettó haszna

Total cost of climate change after adaptation: A klímaváltozás teljes költsége az alkalmazkodás után

Cost of climate change without adaptation: A klímaváltozás költsége alkalmazkodás nélkül

Cost of adaptation + residual climate change damage: Az alkalmazkodás költsége + a klímaváltozás okozta fennmaradó kár

Residual climate change damage: A klímaváltozás okozta fennmaradó kár 4

Forrás: Stern, Nicholas, 2008. *The Economics of Climate Change*. *American Economic Review*, Vol. 98, No. 2 (2008), pp. 1-37.

GHT 2016. augusztus

Az üvegházhatású szennyező anyagok okozta károk externáliáknak tekinthetők mind térben, mind időben. Ennek hatása, hogy a szükséges intézkedések bevezetésére alacsony hajlandóságot mutató országok a többi országot károsítják. A klímaváltozás kedvezőtlen hatásai elleni fellépés elmaradása esetén a jelen generációk a jövőbeli generációknak okoznak károkat. Ellenkező esetben a jelen generációk által bevezetett intézkedések előnyeit a jövő generációi élvezhetik.

A hőmérséklet emelkedése

A klímaváltozás elsődleges természeti hatása az átlaghőmérséklet növekedése. Magyarországon 2050-ig az átlaghőmérséklet 0,5-3 Celsius fokos növekedése várható. A fagyos napok száma 12-15 nappal alacsonyabb lesz, a hőségriadó szintjét elérő napok száma viszont akár 14 nappal is több lehet a XX. század második feléhez képest.

A megnövekedett hőmérséklet hatására az egyes területeken tapasztalható csapadék formája, gyakorisága és mennyisége is megváltozik. Magyarországon emiatt összességében kevesebb eső várható, amely azonban intenzívebb esőzések folyamán fog lehullani, elsősorban a téli időszakban.

A hevesebb esőzések a közép-európai folyók vízgyűjtő területein erős talajerózióhoz, vagy akár a domborzat átalakulásához is vezethetnek, továbbá a folyók áradása is intenzívebb lesz. Emellett Magyarországon a szárazság veszélye nőni fog. Ennek következményeként kiszáradhatnak az alföldi tavak, valamint csökkenhet a Balaton vízszintje és kiterjedése.

Az ipar

A mezőgazdaság a klímaváltozás hatásainak egyik leginkább kitett, legérzékenyebb szektor. Magyarországon a fajok megfelelő kiválasztásával és egyéb adaptációs lépések megtételével (pl. öntözőrendszerek kiépítésével) a klímaváltozás akár kedvezően is hathat a mezőgazdasági termelésre.

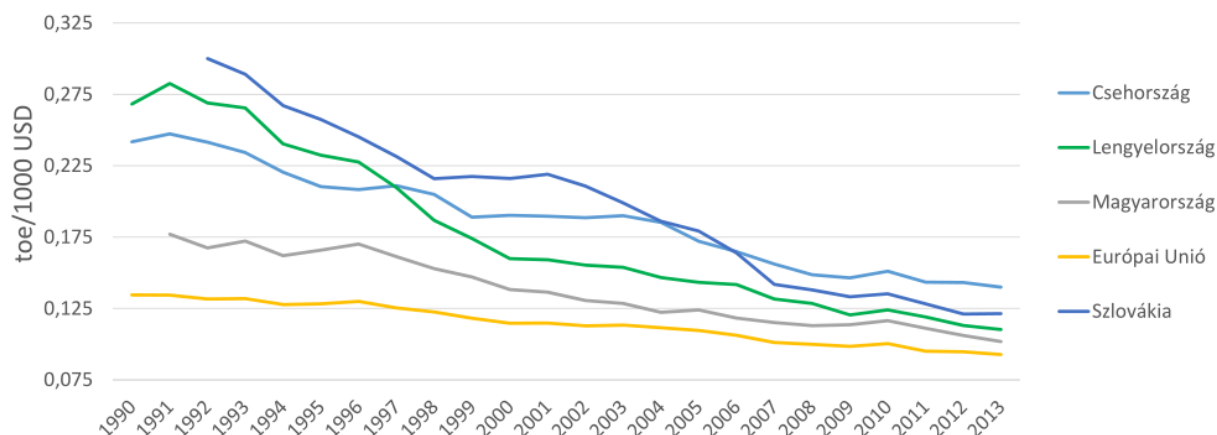
A magyar ipar energiaigényessége közép- és hosszú távon csökken. A klímaváltozás miatt várhatóan növekedni fog a légkondicionáló berendezéseket, szigetelést és napelemet gyártó, valamint egyéb alternatív energiaforrásokat kiaknázó iparágak súlya.

A következő évtizedekben a megújuló energiaforrásokra való áttérés határozza meg az energiaipari trendeket. A felhasználási oldalon ez leginkább a hőtermelést és a közlekedést érinti, termelési oldalon pedig a szél- és a napenergia hasznosításában számíthatunk nagymértékű fejlődésre. Magyarországon a meglévő szélerőművi kapacitás növekedése és a napfényes órák számának növekedésével és a napenergia előállítás költségeinek csökkenésével a napenergia hasznosítás gyors előtörése várható.

További következmények

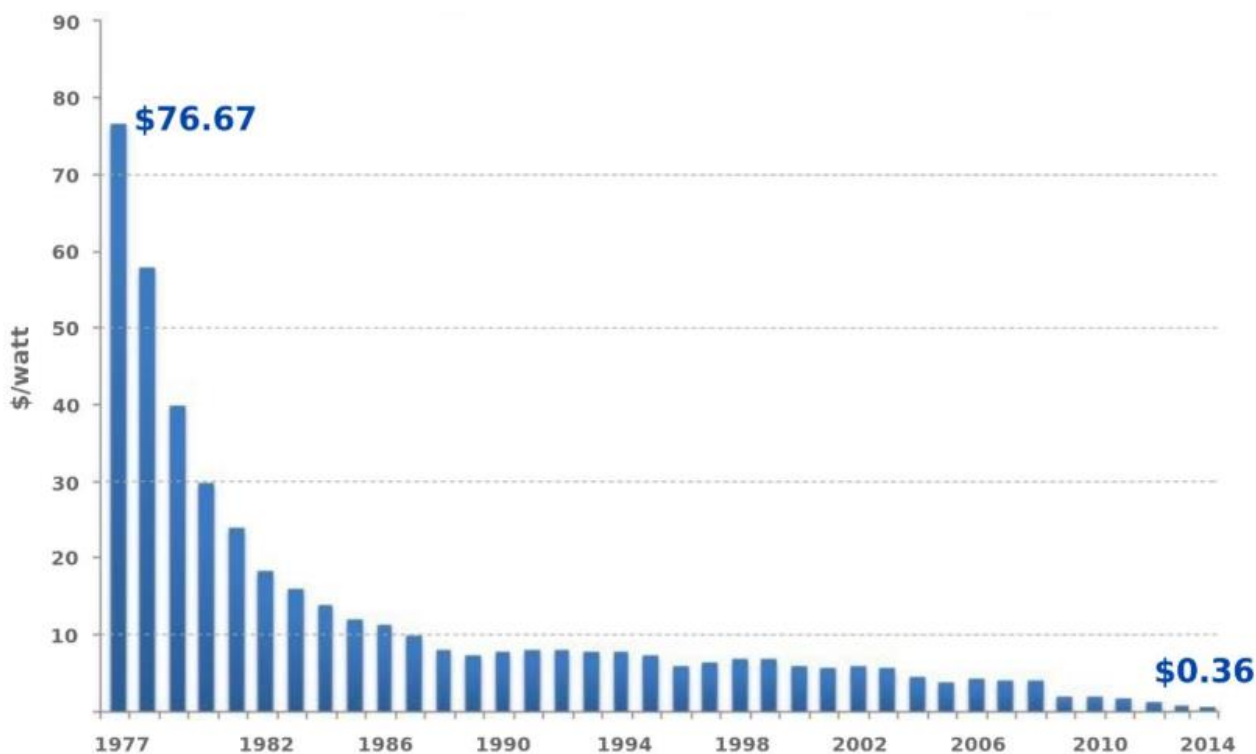
Az éghajlatváltozás hatására felgyorsulhat az épületek és a csatornarendszerek amortizációja. Az épületek légkondicionálása hosszú távon nem fenntartható, viszont a hőszigetelés és az ablakok cseréje költséghatékony és energiatakarékos megoldás. A zöldtetők tesztelése jelenleg is tart.

Energiaintenzitás 1990-2013 (tonna kőolaj egyenérték/1000 USD)

Forrás: Világbank (<http://data.worldbank.org/indicator/EG.USE.COMM.GD.PP.KD>)

A szilikon PV napelemek árának időbeli alakulása (USD/watt)

Source: Bloomberg, New Energy Finance & pv.energytrend.com

Forrás: http://gurulohordo.blog.hu/2015/04/02/a_napelemek_forradalma

GHT 2016. augusztus

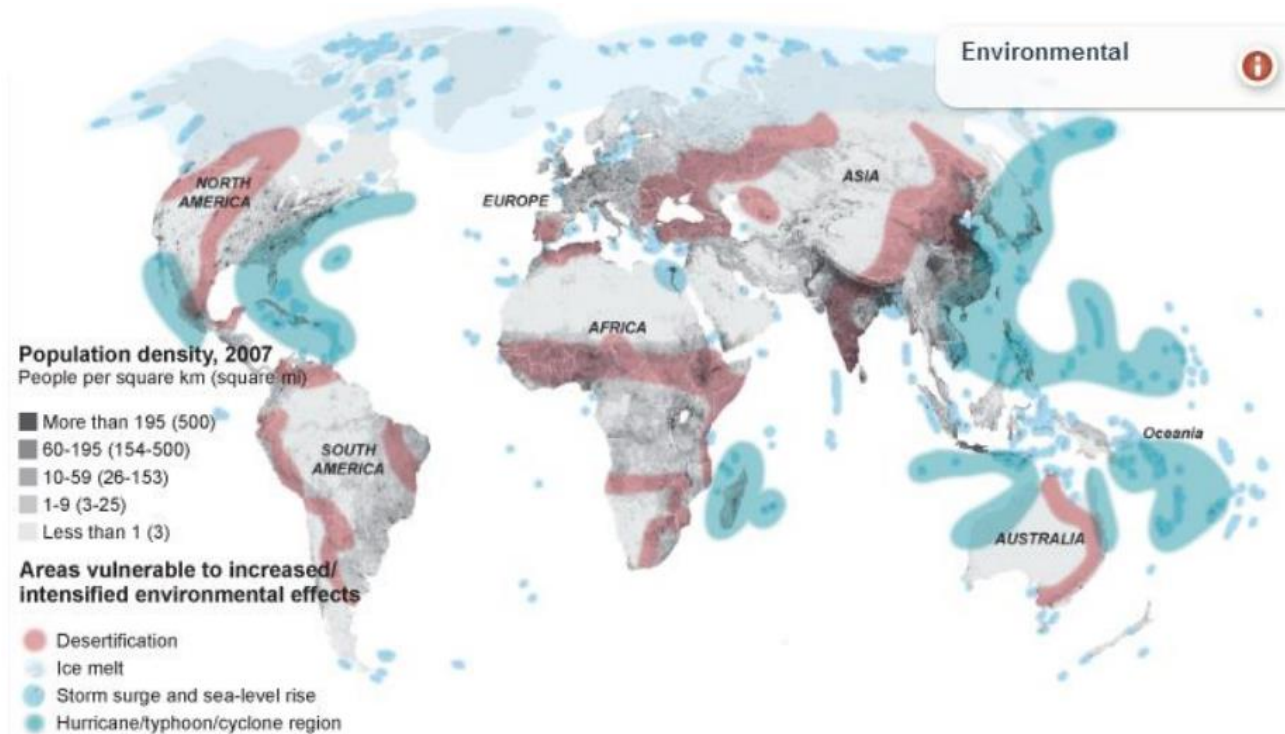
A szolgáltatási szektorban a biztosítókat érinti leginkább a klímaváltozás, mivel a felmerülő kockázatok kezelésében kulcsszerepük lesz. A turizmus szempontjából negatív a vizek mennyiségének csökkenése és minőségének romlása, ám ezt ellensúlyozza majd a nyaralási szezon meghosszabbodása és a növekvő vízi turizmus.

A klímaváltozáshoz kötődő migrációt idézhet elő a vízhiány növekedése, a lakott területek elszivatagosodása, az egyre gyakoribbá váló természeti katasztrófáknak való kitettség, valamint a tengerszint emelkedése. A

klímaváltozással, a vízhiánnyal is összefüggő migráció a jövőben Magyarországot is érinti.

Már középtávon is komoly egészségügyi következményei lesznek annak, hogy egyre több hóhullám érinti Magyarországot, ezen kívül az áradások jelentette kockázat is nagy. Az éghajlatváltozás eredményeképp növekszik a kullancsok száma, amelyek a legtöbb vektor általi megbetegedést okozzák Magyarországon. További negatív változás lesz az allergén pollent termelő növények virágzási idejének kitolódása, illetve új allergén növények megtelepedése.

Népsűrűség és az éghajlatváltozás veszélyeztetett térségei (2007)

Forrás: Bournay, Emmanuelle (2007). Atlas environment 2007 du Monde diplomatique. Paris; Landscan.

<http://earthpulse.nationalgeographic.com/earthpulse/earthpulse-map>

Nemzetközi tendenciák

A termelési, fogyasztási és foglalkoztatási helyzet alakulása egyes, nemzetközileg fontos gazdaságokban, összehasonlítva a szakértői várakozásokkal és a megelőző időszakokkal

		Vonatkozási időszak	Tényadat	Várakozások	Előző időszak
	A munkanélküliség változása (ezer fő)	(Aug)	-7	-5	-8
Németország	Feldolgozóipari beszerzési menedzserindex	(Aug)	53,8	53,7	53,7
	IFO üzleti bizalmi index ¹	(Aug)	106,2	108,5	108,3
Franciaország	INSEE üzleti bizalmi index ²	(Aug)	101	103	103
	Philly Fed foglalkoztatási index	(Aug)	-20,0		-1,6
USA	CB fogyasztói bizalmi index	(Aug)	101,1	97,0	96,7
	Feldolgozóipari beszerzési menedzserindex	(Aug)	52,9	52,9	52,9
Kína	Feldolgozóipari beszerzési menedzserindex	(Aug)	50,4	49,9	49,9

¹ <https://www.cesifo-group.de/ifoHome/facts/Survey-Results/Business-Climate/>

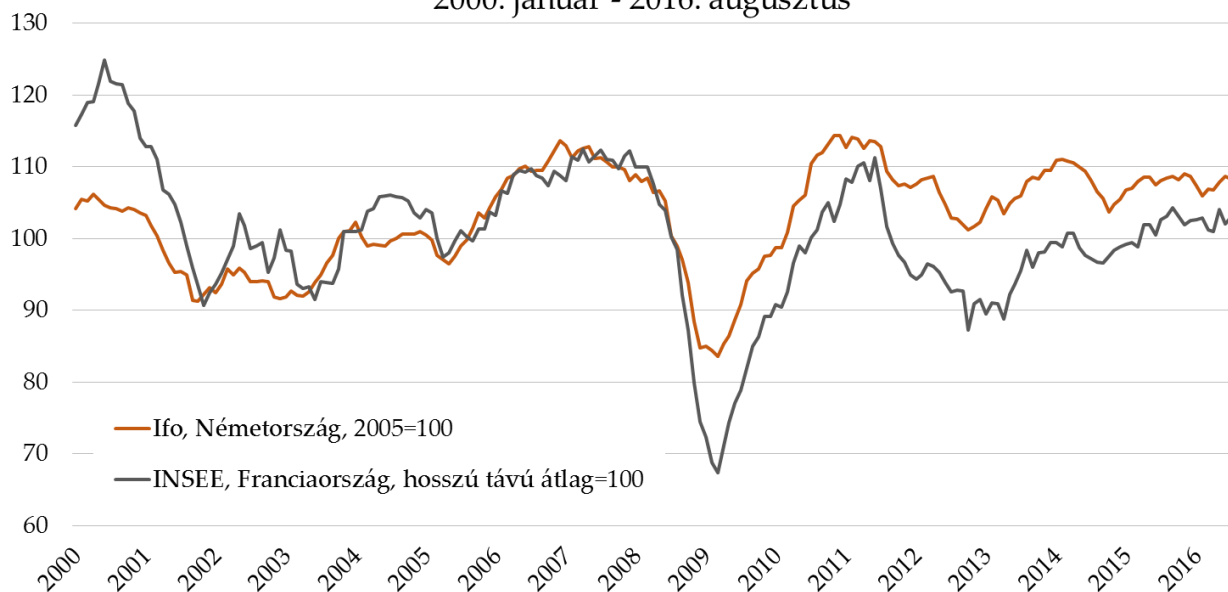
² <http://www.insee.fr/en/themes/indicateur.asp?id=105>

A többi adat forrása: <http://worldeconomiccalendar.com>

Ismét jól teljesített a német gazdaság: a vártnál nagyobb mértékben csökkent a munkanélküliek száma. Az előző havi emelkedés után esett a feldolgozóipari beszerzési menedzserindex (PMI) és az IFO üzleti bizalmi indexe is, azonban az előre jelzettnél kisebb mértékben. A franciaországi INSEE üzleti bizalmi index a várt csökkenés helyett nőtt. Az Egyesült Államokban a CB fogyasztói bizalmi index és a feldolgozóipari PMI is jól alakult, értékük az előre jelzettnél jobban nőtt. A kínai beszerzési menedzserindex az előző hónapokhoz hasonlóan gyakorlatilag stagnált.

Üzleti bizalmi indexek alakulása hosszú távon

Az üzleti bizalom megítélése Németországban és Franciaországban, az Ifo és az INSEE vállalati konjunktúra-felmérései alapján,
2000. január - 2016. augusztus

Forrás: www.cesifo.de, www.insee.fr

Kapcsolat

Cím: MKIK GVI

1034 Budapest, Bécsi út 120.

Tel: 235-05-84

Fax: 235-07-13

e-mail: gvi@gvi.hu

Internet: <http://www.gvi.hu>

Készítette:

Farsang Bence, gyakornok, MKIK GVI

Nagy János, gyakornok, MKIK GVI

Nyíró Zsanna, elemző, MKIK GVI

Kompaktor Emília

Kutatásvezető:

Tóth István János, tudományos főmunkatárs, MTA KRTK KTI,

ügyvezető, MKIK GVI

e-mail: tothij@econ.core.hu

Publikáció esetén kérjük, hogy elemzésünkre az alábbiak szerint hivatkozzon:

MKIK GVI: Gazdasági Havi Tájékoztató,

2016. június, Budapest,

2016-07-06